

Warszawa, 7 lutego 2022 r.

DUS-II.055.12.2021.SG

Szanowna Pani,

działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) zawiadamiam, że Pani petycja w sprawie przyznania prawa do rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego rodzicom, którzy wychowali czworo dzieci i w dalszym ciągu pracują zawodowo, została rozpatrzona negatywnie.

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające przewidziane w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. z 2021 r. poz. 419, z późn. zm.) to specjalne świadczenie nieskładkowe, finansowane z budżetu państwa. Ma ono na celu zapewnienie minimalnego dochodu osobom, które z różnych przyczyn, nie zawsze zależnych od siebie, nie nabyły prawa do emerytury lub ich emerytura jest niższa od najniższej emerytury. Jest skierowane do osób, które osiągnęły wiek 60 lat (kobiety) i 65 lat (mężczyźni) i nie posiadają niezbędnych środków utrzymania. Jest to więc świadczenie, w pierwszej kolejności, kierowane do obecnych 60/65-latków, 70-latków, 80-latków i starszych. Świadczenie uzupełniające de facto ma charakter świadczenia z zakresu pomocy społecznej.

Warto podkreślić, że rodzicielskie świadczenie uzupełniające usuwa nierówność w prawie do zabezpieczenia emerytalnego matek, które w zależności od daty urodzenia podlegały bądź podlegają różnym rozwiązaniom systemu emerytalnego. Wskazania wymaga, że od 1999 r. w przypadku pracowników, a od 2013 r. również za osoby niebędące pracownikami, które zrezygnowały z aktywności zawodowej lub jej nie podjęły, za wszystkie okresy opieki nad małym dzieckiem (do lat czterech), a w przypadku dzieci niepełnosprawnych dłużej, budżet państwa opłaca składki z tego tytułu. Tym samym okresy przerw w aktywności zawodowej, w związku ze sprawowaniem osobistej opieki nad dzieckiem, są uwzględniane w wymiarze emerytury i podwyższają jej wysokość.

Takie rozwiązania nie obowiązywały w przeszłości. Stąd też część kobiet, ze względu na konieczność zrezygnowania pracy albo na niemożliwość jej podjęcia, ze względu na opiekę nad dziećmi w rodzinie wielodzietnej, nie nabyła prawa do emerytury z tzw. starego systemu emerytalnego lub nie wypracowała emerytury w wysokości najniższej z nowego systemu emerytalnego.

Ustawa z dnia 31 stycznia 2019 r. wpisuje się w rozwiązania obecnie funkcjonujące w systemie emerytalnym, kierując świadczenie o charakterze zaopatrzeniowym do osób, objętych starym systemem emerytalnym, które przez niespełnienie wymagań stażowych zostały wyłączone z powszechnego systemu zabezpieczenia społecznego.

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające likwiduje przynajmniej częściowo nierówność i skutki dysfunkcji rynku pracy w powojennej Polsce.

Prawo do ubiegania się o to świadczenie jest uzależnione od spełnienia kryteriów takich jak:

- wiek – dla kobiet: ukończone 60 lat;
- urodzenie i wychowanie lub wychowanie, co najmniej czworga dzieci;
- brak niezbędnych środków utrzymania.

Osoba, która nie ma prawa do żadnego świadczenia może uzyskać świadczenie w wysokości najniższej emerytury. Natomiast osoba pobierająca świadczenie niższe od najniższej emerytury może liczyć na uzupełnienie do wysokości najniższej emerytury.

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające może być przyznane tylko wówczas, gdy osoba, która złożyła wniosek spełnia wszystkie warunki określone w ustawie. Ustawa nie przewiduje żadnych możliwości odstępiania od któregośkolwiek z wymogów.

Ustawa z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym jest przede wszystkim narzędziem pozwalającym niektórym osobom urodzonym przed 1949 r. (objętym starym systemem emerytalnym), uzyskać zabezpieczenie społeczne. Brak dostatecznego (15 lub 20-letniego stażu pracy) wyłączał je bowiem z powszechnego systemu zabezpieczenia społecznego.

Jednocześnie należy zauważyć, że nieustannie trwają prace nad poszukiwaniem jak najlepszych rozwiązań i modyfikacji systemu emerytalnego, w szczególności w zakresie niedyskryminowania rodziców obniżonym wymiarem świadczeń emerytalnych.

Przykładem takich działań jest wspomniane powyżej znowelizowanie przepisów w zakresie opieki nad dzieckiem dla pracowników przebywających na urlopie wychowawczym. Do 31 grudnia 1998 r. nie było obowiązku odprowadzania za te okresy składek i wliczały się one do emerytury, jako okresy nieskładkowe, co znacznie obniżało świadczenia. Dopiero od 1 stycznia 1999 r. za okres sprawowania opieki nad dzieckiem na urlopie wychowawczym pracownicy mają opłacane składki z budżetu państwa. Ponadto wprowadzona w maju 2015 r. nowelizacja ustawy emerytalnej dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. czas sprawowania opieki nad dzieckiem w trakcie urlopu

wychowawczego oraz bezpłatnego (w systemie zabezpieczenia społecznego) pozwala uwzględniać w emeryturze (w kapitale), jako okres składkowy niezależnie, w jakim okresie kobieta z niego korzystała. W praktyce oznacza to, że również kobiety, które wychowywały dzieci w latach 80-tych, mają szansę na przeliczenie a zarazem podwyższenie emerytury.

Jak wynika z powyższego, obowiązujący stan prawny zawiera regulacje mające na celu zrekompensowanie konieczności przerwania pracy z powodu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, natomiast nie przewiduje dodatkowego zwiększenia emerytury z tytułu urodzenia dzieci. Świadczenia emerytalno-rentowe mają bowiem charakter praw podmiotowych, nabytych przez ubezpieczonego w związku z opłacaniem składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

W związku z powyższymi wyjaśnieniami, biorąc pod uwagę przesłanki jaki zdecydowały o wprowadzeniu rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego oraz kryteria jego przyznawania, brak jest podstaw do zmiany przepisów regulujących prawo do rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego. Z tych też względów nie są prowadzone w Ministerstwie prace legislacyjne dotyczące zmiany przepisów w postulowanym w petycji zakresie.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z poważaniem,

Konrad Miłoszewski

Dyrektor

Departamentu Ubezpieczeń Społecznych

/-/ podpisano elektronicznym podpisem kwalifikowanym

Do wiadomości:

Biuro Ministra

do sprawy: BM.II.055.55.2021.CN

